

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

2 септември 2021 година*

„Преюдициално запитване — Обществено здраве — Здравни правила относно странични животински продукти, предназначени за консумация от човека — Регламент (ЕС) № 1069/2009 — Член 9, буква г) и член 10, букви а) и е) — Класифициране на продуктите — Разлагане, развала и наличие на чужди тела в материала — Въздействие върху първоначалното класифициране“

По дело C-836/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Verwaltungsgericht Gera (Административен съд Гера, Германия) с акт от 14 ноември 2019 г., постъпил в Съда на 18 ноември 2019 г., в рамките на производство по дело

Toropet Ltd

срещу

Landkreis Greiz,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: M. Vilaras, председател на състава, N. Piçarra, D. Šváby (докладчик), S. Rodin и K. Jürimäe, съдии,

генерален адвокат: H. Saugmandsgaard Øe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Landkreis Greiz, от K. Reiher,
- за Европейската комисия, от B. Eggers и W. Farrell,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 май 2021 г.,

* Език на производството: немски.

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 9, буква г) и на член 10, букви а) и е) от Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ L 300, 2009 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Toropet Ltd, учредено съгласно английското право дружество, което стопанисва установен в Германия обект за преработка на карантии, и Landkreis Greiz (окръг Грайц, Германия) по повод на решение на последния, с което се разпорежда унищожаването на някои странични животински продукти.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент (ЕО) № 178/2002

- 3 Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 8, стр. 68) предвижда в член 14, параграф 5:

„При определяне дали дадена храна е негодна за консумация от човека се взема предвид дали тя е неприемлива за консумация от човека съобразно употребата, за която е предназначена, поради замърсяване вследствие на наличието на чужди вещества или по други причини, поради разлагане, влошаване или загниване“.

Регламент № 1013/2006

- 4 Член 2, точка 2 от Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 година относно превози на отпадъци (ОВ L 190, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 16, стр. 172) дефинира понятието „опасни отпадъци“, като препраща към определението, дадено в член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 година относно опасните отпадъци (ОВ L 377, 1991 г., стр. 20; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 91).

Регламент (ЕО) № 853/2004

- 5 Точки 1.9 и 8.1 от приложение I от Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 2004 г., стр. 55; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 56, стр. 71) гласят:

„1.9 „Труп“ е тялото на животно след клане и почистване.

[...]

8.1 „Продукти от животински произход“ са:

— храните от животински произход;

— живите двучерупчести мекотели, живите бодлокожи, живите мантийни и живите морски коремоноги, предназначени за човешка консумация, и

— други животни, предназначени за предварителна обработка с оглед да бъдат доставени живи на крайния потребител.

[...]“.

Регламент № 1069/2009

- 6 Съображения 2, 5, 6, 11, 29, 35, 36 и 38 от Регламент № 1069/2009 гласят:

„(2) Страничните животински продукти се получават главно при клането на животни за консумация от човека, при производството на продукти от животински произход, като например млечни продукти, при унищожаването на умрели животни и при провеждането на мерки за борба с болестите. Независимо от произхода си те представляват потенциален риск за общественото здраве, здравето на животните и околната среда. Необходимо е този риск да бъде адекватно овладян посредством насочването на подобни продукти към безопасни начини за унищожаването им или посредством използването им за различни цели, при условие че се прилагат строги условия, които свеждат до минимум свързаните с това рискове за здравето.

[...]

(5) Здравните правила на Общността за събирането, транспортирането, боравенето, обработката, преобразуването, преработката, пускането на пазара, съхранението, разпространението, употребата или унищожаването на страничните животински продукти следва да бъдат установени чрез съгласувана и комплексна рамка.

(6) Тези общи правила следва да бъдат пропорционални на рисковете за общественото здраве и здравето на животните, които предизвикват страничните животински продукти при обработването им от операторите на различните етапи по веригата от събирането до тяхната употреба или унищожаване. Правилата следва да отчитат и рисковете за околната среда, които възникват по време на тези дейности. Рамката на

Общността следва да включва здравни правила относно пускането на пазара, включително вътрешнообщностната търговия и вноса на странични животински продукти, когато това е целесъобразно.

[...]

- (11) [...] Следва ясно да бъдат установени основните цели на правилата относно страничните животински продукти, по-специално контрол върху рисковете за общественото здраве и здравето на животните и опазване безопасността на хранителните вериги на хората и животните. Разпоредбите на настоящия регламент следва да позволяват постигането на тези цели.

[...]

- (29) Страничните животински продукти и производните продукти следва да бъдат категоризирани в три категории, които отразяват степента на риск, който те представляват за общественото здраве и здравето на животните, въз основа на оценки на риска. Страничните животински продукти и производните продукти с висока степен на риск следва да бъдат използвани единствено за цели извън хранителната верига на животните, а употребата им, представляваща по-ниска степен на риск, следва да се разрешава в безопасни условия.

[...]

- (35) [...] По отношение на всички други странични животински продукти, които не са посочени в една от трите категории, категоризацията по подразбиране като материал от категория 2 следва да се запази като предпазна мярка, по-специално с цел да се утвърди принципното изключване на такъв материал от хранителната верига на селскостопанските животни, различни от животни с ценна кожа.

- (36) Други законодателни актове, влезли в сила след приемането на Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните, по-специално Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните, Регламент (ЕО) № 853/2004 и Регламент (ЕО) № 183/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 12 януари 2005 г. относно определяне на изискванията за хигиена на фуражите, които Регламент (ЕО) № 1774/2002 допълва, налагат на операторите в сектора на храните и фуражите основното задължение за осигуряване на съответствие с общностното законодателство, целящо защита на общественото здраве и здравето на животните. В съответствие с това законодателство, операторите, извършващи дейност по настоящия регламент, също следва да носят основната отговорност за гарантиране на съответствието с настоящия регламент. Това задължение следва да бъде допълнително пояснено и уточнено по отношение на средствата, с които се гарантира проследяемост като отделно събиране и канализиране на страничните животински продукти. [...]

[...]

(38) Страничните животински продукти следва да се използват само ако рисковете за общественото здраве и здравето на животните се свеждат до минимум в хода на преработването им и на пускането на пазара на производни продукти, произведени на основата на странични животински продукти. Ако това не е възможно, страничните животински продукти следва да се унищожават при безопасни условия. Съществуващите възможности за употреба на странични животински продукти от различните категории следва да бъдат уточнени в съответствие с останалото законодателство на Общността. Като цяло възможностите, съществуващи за по-висока категория риск, следва да бъдат достъпни и за по-ниските категории риск, освен ако са приложими специални съображения с оглед на риска, свързан с определени странични животински продукти“.

7 Член 2, параграф 1, буква а) от този регламент гласи следното:

„Настоящият регламент се прилага за:

а) странични животински продукти и производни продукти, които съгласно общностното законодателство не се допускат за консумация от човека; [...]

[...]“.

8 Член 3 от посочения регламент, озаглавен „Определения“, предвижда в точки 3, 4, 10 и 11:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[...]

3. „продукти от животински произход“ означава продукти от животински произход съгласно определението в точка 8.1 от приложение I към Регламент (ЕО) № 853/2004 [на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 2004 г., стр. 55; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 56, стр. 71)];

4. „труп“ означава труп съгласно определението в точка 1.9 от приложение I към Регламент (ЕО) № 853/2004;

[...]

10. „компетентен орган“ означава централният орган на държава членка, компетентен да осигури съответствие с изискванията на настоящия регламент или всеки орган, на който е делегирана такава компетентност; тук се включва, когато е необходимо, съответният орган на трета държава;

11. „оператор“ означава физическите или юридическите лица, под чийто действителен контрол се намират странични животински продукти или производни продукти, включително превозвачи, търговци и ползватели;

[...]“.

- 9 Член 4, параграфи 1 и 3 от Регламент № 1069/2009, озаглавен „Начална точка в производствената верига и задължения“, гласи:

„1. Веднага след като операторите произведат странични животински продукти или производни продукти, които попадат в приложното поле на настоящия регламент, те ги идентифицират и гарантират третирането им в съответствие с настоящия регламент (начална точка).

2. Операторите гарантират, че на всички етапи от събирането, транспортирането, боравенето, обработката, преобразуването, преработката, съхранението, пускането на пазара, разпространението, употребата и унищожаването в рамките на стопанска дейност под техен контрол страничните животински продукти и производните продукти отговарят на отнасящите се до тяхната дейност изисквания на настоящия регламент.

3. Държавите членки наблюдават и проверяват спазването от операторите на съответните изисквания на настоящия регламент по цялата верига на страничните животински продукти и производните продукти, както е посочено в параграф 2. За целта те поддържат система за официален контрол в съответствие с приложимото законодателство на Общността“.

- 10 Член 7 от този регламент, озаглавен „Категоризация на страничните животински продукти и производните продукти“, предвижда в параграф 1:

„Страничните животински продукти се категоризират в определени категории, които отразяват нивото на риска за общественото здраве и здравето на животните, породен от страничните животински продукти, в съответствие със списъците, установени в членове 8, 9 и 10“.

- 11 Член 8 от посочения регламент, озаглавен „Материал от категория 1“, предвижда следното в буква ж):

„Материалът от категория 1 включва следните странични животински продукти:

[...]

ж) смеси от материал от категория 1 с материал от категория 2 или с материал от категория 3, или с материал и от двете категории“.

- 12 Член 9 от същия регламент, озаглавен „Материал от категория 2“, гласи следното в букви г) и е):

„Материалът от категория 2 включва следните странични животински продукти:

[...]

г) продукти от животински произход, обявени за негодни за консумация от човека поради наличие на чужди тела в тях;

[...]

- з) странични животински продукти, различни от материал от категория 1 или от материал от категория 3“.
- 13 Член 10 от Регламент № 1069/2019, озаглавен „Материал от категория 3“ гласи следното в букви а) и е):
- „Материалът от категория 3 включва следните странични животински продукти:
- а) трупове и части от заклани животни или, в случая на дивеч — тела или части от умъртвени животни, които са годни за консумация от човека в съответствие с общностното законодателство, но не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини;
- [...]
- е) продукти от животински произход или хранителни продукти, съдържащи продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини или поради производствени проблеми или опаковъчни или други недостатъци, от които не произтича риск за общественото здраве или здравето на животните;
- [...]“.
- 14 Член 14 от посочения регламент, озаглавен „Унищожаване и употреба на материал от категория 3“, има следния текст:
- „Материалът от категория 3 трябва да бъде:
- а) унищожаван като отпадъци чрез изгаряне, със или без предварителна преработка;
- б) ако материалът от категория 3 е отпадък — унищожаван или оползотворяван чрез съвместно изгаряне, със или без предварителна преработка;
- с) унищожаван в разрешено депо след преработка;
- г) преработван, с изключение на материал от категория 3, който се е променил поради разлагане или развала, така че чрез съответния продукт представлява неприемлив риск за общественото здраве или здравето на животните [...]
- [...]“.
- 15 Член 24 от същия регламент, заглавен „Одобрение на обекти или предприятия“, гласи:
- „1. Операторите гарантират, че контролираните от тях обекти или предприятия са одобрени от компетентния орган, когато такива обекти или предприятия извършват една или няколко от следните дейности:
- а) преработка на странични животински продукти чрез стерилизация под налягане, чрез методите на преработка, посочени в член 15, параграф 1, първа алинея, буква б), или чрез алтернативни методи, за които е получено разрешение в съответствие с член 20;

[...]

з) боравене със странични животински продукти след събирането им, чрез дейности като сортиране, нарязване, охлаждане, замразяване, осоляване, отстраняване на необработена кожа и кожа без косми, или на специфичен рисков материал;

[...]“.

16 Член 25, озаглавен „Общи хигиенни правила“, гласи следното в параграф 1, буква д):

„Операторите гарантират, че контролираните от тях обекти или предприятия, извършващи дейностите, посочени в член 24, параграф 1, букви а) и з):

[...]

д) имат съответни правила за почистване и дезинфекция на контейнерите и превозните средства, с цел предотвратяване на риска от замърсяване“.

17 Съгласно член 28 („Процедури за самоконтрол“) от Регламент № 1069/2009:

„Операторите въвеждат, прилагат и поддържат процедури за самоконтрол в своите обекти или предприятия с цел наблюдаване спазването на настоящия регламент. Те гарантират, че страничните животински продукти или производните продукти, за които има подозрения или е известно, че не съответстват на настоящия регламент, не напускат обекта или предприятието, освен когато са предназначени за унищожаване“.

Регламент (ЕС) № 142/2011

18 Приложение IV към Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията от 25 февруари 2011 година за прилагане на Регламент № 1069/2009 и за прилагане на Директива 97/78/ЕО на Съвета по отношение на някои проби и артикули, освободени от ветеринарни проверки на границата съгласно посочената директива (ОВ L 54, 2011 г., стр. 1) гласи следното в глава I, раздел 4, точка 3:

„Преработвателните предприятия, преработващи материали от категория 3, трябва да разполагат със съоръжение за проверка за наличие на чужди тела, например опаковъчен материал или метални парчета, в страничните животински продукти или производните продукти, ако преработват материали, предназначени за хранене на животни. Тези чужди тела се отстраняват преди или по време на преработката“.

Германското право

Закон за унищожаването на страничните животински продукти

- 19 Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Закон за унищожаването на страничните животински продукти) от 25 януари 2004 г. (BGBl. 2004 I, стр. 82), в редакцията му, приложима към спора по главното производство (BGBl. 2016 I, стр. 1966) (наричан по-нататък „Законът за унищожаването на страничните животински продукти“), предвижда следното в член 1, озаглавен „Приложно поле“:

„Целта на този закон е да въведе изискванията на [Регламент № 1069/2009], както и на правните актове на Общността или на Европейския съюз с пряко прилагане, приети на основание или в изпълнение на този регламент“.

- 20 Член 3 от Закона за унищожаването на страничните животински продукти, озаглавен „Задължение за унищожаване“, гласи следното:

„(1) Когато в съответствие с разпоредбите, посочени в член 1,

1. страничните животински продукти от категория 1 по смисъла на член 8 от Регламент [...] № 1069/2009,
2. страничните животински продукти от категория 2 по смисъла на член 9 от Регламент [...] № 1069/2009, с изключение на оборския тор, гуаното, съдържанието на храносмилателния тракт, млякото, млечните продукти, коластрата, яйцата и яйчните продукти, или
3. производните продукти на странични животински продукти, посочени в точки 1 или 2,

трябва да бъдат прибрани, събрани, идентифицирани, транспортирани, складирани, обработени, преработени, използвани или унищожени, като компетентният орган определя условията за прибиране, събиране, идентифициране, транспортиране, складиране, обработка, преработка, употреба и унищожаване. В съответствие с правните актове с пряко прилагане, посочени в член 1, както и в съответствие с настоящия закон и с приетите за неговото изпълнение разпоредби, компетентният орган трябва да прибира, събира, идентифицира, превозва, складира, обработва, преработва, използва или отстранява

1. страничните животински продукти от категория 1,
2. страничните животински продукти от категория 2, с изключение на оборския тор, гуаното, съдържанието на храносмилателния тракт, млякото, млечните продукти, коластрата, яйцата и яйчните продукти,
3. производните продукти на странични животински продукти, посочени в точки 1 или 2,

възникнали на територията, за която отговаря. Посочените в член 1 задължения на собствениците, предвидени правните актове с пряко приложение, да идентифицират, превозват и складираат страничните животински продукти и производните продукти, възникнали в резултат от дейността им, до прибирането на тези продукти от компетентния

орган, остават непроменени. Компетентният орган може да прибегне до трети лица, за да изпълни задълженията си, предвидени във второто изречение. Второто изречение се прилага и за мъртвите диви животни, доколкото компетентният орган е разпоредил употреба, преработка или обезвреждане на основания, свързани с борбата с болестите по животните.

(2) Второ изречение на параграф 1 не се прилага, когато страничните животински продукти и производните продукти са предназначени за производството на храни за животни и производни продукти, посочени в членове 33 и 36 от Регламент [...] № 1069/2009, и когато страничните животински продукти и производните продукти са събрани, идентифицирани, транспортирани, складирани, обработени или използвани от оператори, обекти или предприятия, регистрирани в съответствие с член 23 от Регламент [...] № 1069/2009 или одобрени съгласно член 24 от Регламент [...] № 1069/2009.

(3) Компетентният орган може да задължи преработвателно предприятие, инсталация за изгаряне или за съвместно изгаряне да разрешава временно — срещу разумно възнаграждение, отчитащо разходите и продуктите — съвместното използване на обекта или инсталацията за преработване или за унищожаване на посочените в параграф 1, първо изречение странични продукти или производни продукти, които са възникнали извън района на действие на преработвателното предприятие, на инсталацията за изгаряне или за съвместно изгаряне, при условие че:

1. по-висш обществен интерес не се противопоставя на това,
2. инсталацията за преработка, инсталацията за изгаряне или за съвместно изгаряне отговаря на изискванията, приложими към съответния метод на преработка, посочени в членове 6, 8 и 9 от [Регламент № 142/2011], и
3. гарантирано е спазването на останалите разпоредби на Регламент [...] № 1069/2009, на правните актове, приети за целите на неговото изпълнение, на настоящия закон и на приетите въз основа на него разпоредби.

В случай на частично прехвърляне, то може да бъде подчинено на условието преработвателното предприятие, инсталацията за изгаряне или за съвместно изгаряне да прибират, събират, идентифицират, транспортират, съхраняват, обработват, преработват, използват или обезвреждат създадените в дадена зона странични животински продукти и производни продукти, когато това се налага от обществения интерес.

(4) Компетентният орган може да задължи преработвателно предприятие, инсталация за изгаряне или инсталация за съвместно изгаряне временно да разреши — срещу разумно възнаграждение, като вземе предвид разходите и продуктите — съвместното използване на предприятието или инсталацията за преработка или за обезвреждане на странични продукти или производни продукти, посочени в параграф 1, първо изречение, които са генерирани извън района на действие на преработвателното предприятие, на инсталацията за изгаряне или за съвместно изгаряне, доколкото това е разумно и доколкото страничните животински продукти или производните продукти не могат да бъдат надлежно преработени по друг начин или могат да бъдат надлежно преработени срещу значителни допълнителни разходи. Ако не е възможно да се постигне споразумение относно възнаграждението, последното се определя от компетентния орган“.

- 21 Член 12 от Закона за унищожаването на страничните животински продукти, озаглавен „Контрол“, гласи:

„(1) Спазването на разпоредбите на правните актове с пряко приложение, посочени в член 1, спазването на разпоредбите на настоящия закон и на приетите въз основа на него правилници, както и на разпорежданията за изпълнение, постановени в съответствие с правните актове с пряко приложение, посочени в член 1, в настоящия закон или в приет въз основа на него подзаконов нормативен акт, се контролират от компетентния орган, а в сферата на действие на Bundeswehr (федералната армия) — от службите, определени от Федералното министерство.

(2) Компетентният орган може да даде във всеки отделен случай необходимите разпореждания за спазване на разпоредбите на правните актове с пряко приложение, посочени в член 1 от настоящия закон, както и на приетите въз основа на него правилници. Тази разпоредба се прилага и след регистрацията, посочена в член 23 от Регламент [...] № 1069/2009 или след предоставянето на одобрение съгласно член 24 от Регламент [...] № 1069/2009“.

Закон на провинция Тюрингия за прилагане на федералния закон за унищожаване на странични животински продукти

- 22 Le Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Закон на провинция Тюрингия за прилагането на федералния Закон за унищожаването на страничните животински продукти) от 10 юни 2005 г. (Thür GVB1. 2005, стр. 224) гласи следното в член 2, озаглавен „Лица, отговорни за преработването и за унищожаването на странични животински продукти от категории 1 и 2“:

„(1) Окръзите и градовете окръзи са компетентните публичноправни органи (органи, които отговарят за унищожаването) по смисъла на член 3, параграф 1 от Закона за унищожаването на страничните животински продукти. Те изпълняват тази задача в рамките на самоуправлението.

(2) За изпълнението на тази задача органите, отговарящи за унищожаването, посочени в параграф 1, могат да образуват сдружение на местни органи. Условието и редът за функциониране се определят в Правилника. Единствено такъв орган, който е отговорен за унищожаването, е натоварен с изпълнението на тази задача посредством сдружението“.

- 23 Член 3 от Закон на провинция Тюрингия за прилагането на Закона за унищожаването на страничните животински продукти, озаглавен „Зони на интервенция“, гласи следното:

„(1) Министърът, натоварен с ветеринарната дейност, определя с наредба, съгласувано с органите, отговарящи за унищожаването, зоните, в които посочените органи трябва да прибират, събират, транспортират, съхраняват, обработват, преработват или унищожават продуктите, посочени в член 3, параграф 1, първо изречение от Закона за унищожаването на страничните животински продукти. В това отношение трябва да се вземат предвид интересите, свързани със защитата срещу болести по животните, производството на странични животински продукти, посочени в член 3, параграф 1, първо изречение от Закона за унищожаването на страничните животински продукти, условията за действие и капацитета на преработвателните предприятия.

(2) Министърът, отговарящ за ветеринарната дейност, може в много изключителни случаи да разреши обработката, преработката или унищожаването на страничните животински продукти, посочени в член 3, параграф 1, първо изречение от Закона за унищожаването на страничните животински продукти в преработвателни съоръжения, инсталации за изгаряне или за съвместно изгаряне извън зоната на намеса, установена в съответствие с параграф 1“.

Правилник на провинция Тюрингия за зоните на интервенция, приет по силата на федералния закон за унищожаването на странични животински продукти

- 24 Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Правилник на провинция Тюрингия относно зоните на интервенция, приет по силата на федералния Закон за унищожаване на странични животински продукти) от 11 октомври 2005 г. (Thür GVB1. 2005, стр. 355) предвижда следното в член 1:

„Зоната за намеса на преработвателното предприятие, намиращо се в Елкслебен, окръг Земерда, обхваща цялата територия на провинцията, що се отнася до въпросите, посочени в член 3, параграф 1, първо изречение от [Закона за унищожаването на страничните животински продукти]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 25 Toropet експлоатира в Германия предприятие, одобрено по силата на Регламент № 1069/2009 като междинен обект за материали от категория 3 по смисъла на член 10 от този регламент, и което също така е регистрирано като превозвач на странични животински продукти. На това дружество обаче не се разрешава да обработва материал от категории 1 и 2 по смисъла на членове 8 и 9 от посочения регламент. В рамките на своята дейност Toropet преработва карантия и я продава, по-специално на производители на храна за животни, на предприятия за оползотворяване на животинска мазнина и на инсталации за производство на биогаз.
- 26 На 23 януари 2018 г. по време на административна проверка, извършена в това предприятие за междинни операции, окръг Грайц установява наличието на плесени, загниване и чужди тела, като например парчета мазилка, пластмасови отпадъци и дървени стърготини в 38 контейнера, съдържащи странични животински продукти от категория 3. Поради наличието на тези недостатъци окръг Грайц прекласифицира съответния материал в категория 2 и разпорежда незабавно принудително унищожаване на 38-те контейнера, осъществено същия ден от трето лице. Разходите за тези дейности в размер на 2346,17 EUR са начислени на Toropet.
- 27 Това принудително изпълнение е потвърдено с решение на окръг Грайц от 25 януари 2018 г., в което се уточнява, че поради посочените недостатъци разглежданият материал вече не може да бъде класифициран в категория 3, а трябва да бъде класифициран в категория 2. Нито Toropet, нито неговият търговски партньор, който е трябвало да поеме преработката на този материал, са имали право да боравят с материал от категория 2. Освен това при липсата на отделно обособено хладилно помещение разглежданият материал не е можело да бъде съхраняван на място до постигането на решение по взаимно съгласие.

- 28 На 9 октомври 2018 г. Togoret подава жалба до Verwaltungsgericht Gera (Административен съд Гера, Германия) за отмяна на решението от 25 януари 2018 г.
- 29 В жалбата си Togoret упреква окръг Грайц, че е допуснал грешка, като е прекласифицирал разглеждания материал в категория 2, без да извърши научно изследване. Дружеството оспорва основателността на преценката, че разглежданият материал е развален или мухлясал. Togoret счита, че използваният от ветеринарните лекари и от окръг Грайц критерий, а именно че продуктите следва да са годни за консумация от човека, надхвърля изискванията на член 10 от Регламент № 1069/2009.
- 30 Togoret отбелязва, че от член 14, буква г) от този регламент следва, че загниването и развалата на страничните животински продукти не обосновават прекласификацията им в по-ниска категория, тъй като е възможно оползотворяване в съответствие с член 14, буква б) от посочения регламент и че унищожаването не е необходимо във всички случаи. Според Togoret разглежданите странични животински продукти могат да попадат в приложното поле на член 10, буква е) от същия регламент, тъй като тази разпоредба изключва само продукти, от които произтичат значителни рискове, причинени от болести по животните. Дружеството обаче счита, че месо, променено поради наличието на плесен или загниване, не създава такъв риск. Наличието на чужди тела в разглеждания материал, като например парчета мазилка, пластмасови отпадъци и дървени стърготини, не можело да доведе до прекласиране, стига да е възможно простото им механично отделяне.
- 31 Това дружество изтъква по-специално, че тъй като материалът от категория 3 не е предназначен за консумация от човека, не е от значение дали разглежданият в случая материал е годен за консумация от човека.
- 32 Запитващата юрисдикция отбелязва, че разглежданите странични животински продукти представляват основно материал, класифициран първоначално в категория 3 на основание член 10, буква а) от Регламент № 1069/2009, обхващащ трупове и части от заклани животни, които са годни за консумация от човека, но не са предназначени за такава консумация, или на основание член 10, буква е) от този регламент, обхващащ продукти от животински произход или хранителни продукти, съдържащи продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски или други причини, от които не произтича риск за общественото здраве или здравето на животните.
- 33 Според тази юрисдикция загниването и развалата на материал от категория 3 по принцип го прави негоден за консумация от човека и води до риск за здравето на хората и животните. Поради това тя иска да установи дали подобни промени трябва да доведат до прекласификация на съответния материал в друга категория.
- 34 Запитващата юрисдикция отбелязва, че основната цел на Регламент № 1069/2009, както следва от съображение 11 и член 1 от него, е упражняване на контрол върху рисковете за общественото здраве и здравето на животните и опазването безопасността на хранителните вериги на хората и животните. Следователно опасността не се ограничава само до човешкото здраве. В член 14, буква г) от този регламент се подчертава впрочем, че загниването и развалата водят до рискове за общественото здраве и за здравето на животните.

- 35 Запитващата юрисдикция обаче счита, че е възможно член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 да не допуска промяна на първоначалната класификация на съответния материал вследствие на неговото гниене или развала. В действителност според тази юрисдикция от посочената разпоредба може да се направи изводът, че гниенето и развалата по принцип не засягат класификацията, а само употребата на материали от категория 3. Според тази юрисдикция, макар член 14, буква г) от този регламент да изключва употребата на тези материали за производството на фураж за животни, остава обаче възможността по-специално материалите да се използват за друга цел, например да бъдат оползотворени чрез съвместно изгаряне в съответствие с член 14, буква б) от посочения регламент.
- 36 Запитващата юрисдикция иска да установи и какво е тълкуването на член 9, буква г) от Регламент № 1069/2009. Всъщност съгласно тази разпоредба материал, обявен за негоден за консумация от човека поради наличие на чужди тела в него, трябва да бъде класифициран в категория 2. От глава I, раздел 4, точка 3 от приложение IV към Регламент № 142/2011 обаче следвало, че наличието на чужди тела не е достатъчно, за да се стигне до класифицирането на съответните материали в категория 2, тъй като правната уредба изисква предприятията за преработване на материалите от категория 3 да имат съоръжение, което позволява откриването на тези чужди тела, които трябва да бъдат отстранени преди или по време на преработката. Освен това запитващата юрисдикция иска да установи дали предотвратяването на риска от наличие на чужди тела е от значение, когато материалите от категория 3 са предназначени не да бъдат преработвани в храна за животни, а да бъдат изгаряни или използвани за производството на биодизел.
- 37 При тези обстоятелства *Verwaltungsgericht Gera* (Административен съд Гера) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли член 10, буква а) от [Регламент № 1069/2009] да се тълкува в смисъл, че материал, първоначално класифициран в категория 3, губи тази категория, ако поради разлагане и развала вече не е годен за консумация от човека?
- 2) Трябва ли член 10, буква е) от [Регламент № 1069/2009] да се тълкува в смисъл, че материал, първоначално класифициран в категория 3 за продукти от животински произход или хранителни продукти, съдържащи продукти от животински произход, губи тази категория, ако от този материал произтича риск за общественото здраве или здравето на животните вследствие на по-късно настъпили в него процеси на разлагане или развала?
- 3) Трябва ли разпоредбата на член 9, буква г) от [Регламент № 1069/2009] да се тълкува стеснително, в смисъл че материал с чужди тела като дървени стърготини може да се класифицира като материал от категория 2 само когато става въпрос за материал, който е предназначен за хранене на животни след преработка?“.

По преюдициалните въпроси

- 38 С трите си въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че странични животински продукти, първоначално класифицирани като материал от категория 3 в съответствие с тази разпоредба, които са засегнати от

разграждане или от развала или са смесени с чужди тела, като например мазилка или дървени стърготини, поради което вече не са годни за консумация от човека и/или не са лишени от риск за общественото здраве или здравето на животните, не отговарят на нивото на риска, свързан с това класифициране, и следователно трябва да бъдат прекласифицирани в по-ниска категория.

- 39 За да се отговори на тези въпроси, най-напред следва да се уточнят правилата за класифициране на страничен животински продукт в дадена категория, след което да се анализира дали такова класифициране е неотменимо или дали даден страничен животински продукт може да бъде прекласифициран било поради разграждане или поради влошаване, било поради смесването му с чужди тела, настъпило след първоначалното му класифициране.
- 40 На първо място, що се отнася до условията за класифициране на страничен животински продукт в определена категория, следва да се отбележи, че класифицирането на странични животински продукти и производни продукти се урежда от дял I, глава I, раздел 4 от Регламент № 1069/2009, който включва членове 7—10.
- 41 Съгласно член 7, параграф 1 от този регламент страничните животински продукти се категоризират в определени категории, които отразяват равнището на породения от тях риск за общественото здраве и здравето на животните. По-специално посоченият регламент предвижда три категории в съответствие с членове 8, 9 и 10 от него, които обхващат съответно материалите от категории 1, 2 и 3, като страничните животински продукти трябва задължително да попадат в една от тези три категории. Така в категория 3 попадат материали, за които законодателят на Съюза е приел, че са с нисък риск, докато материалите от категории 1 и 2 са с повишен риск за общественото здраве и здравето на животните, а материалите от категория 1 са с най-голям риск.
- 42 Първо, от текста на член 9, буква з) от Регламент № 1069/2009 следва, че списъкът на материалите от категория 2 включва страничните животински продукти, различни от материалите от категория 1 или 3, поради което категория 2 съставлява остатъчна категория. Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 62 от заключението си, в светлината на съображение 35 от този регламент, член 9, буква з) от същия регламент, съгласно който всеки страничен животински продукт, който не попада в нито една от трите категории, по подразбиране следва да се счита за материал от категория 2, трябва да се тълкува разширително в смисъл, че обхваща всички странични животински продукти, които не са били класифицирани в друга категория.
- 43 От това следва, че списъците с материал от категории 1 и 3, предвидени в членове 8 и 10 от Регламент № 1069/2009, имат изчерпателен характер и следователно трябва да се тълкуват стриктно, доколкото, от една страна, обхващат само изрично посочения материал, и от друга страна, в приложение на член 7, параграф 1 от този регламент съответният материал трябва да е съобразен с нивото на риска, присъщо за съответната категория.
- 44 От това следва, че в категория 3 попада само материалът, изрично посочен в нея, който отговаря на равнището на риска, свързано с тази категория.
- 45 Второ, както отбелязва генералният адвокат в точка 54 от заключението си, следва да се подчертае, че нивото на риска представлява и релевантния критерий за крайното приложение на странични животински продукти. В членове 12—14 от Регламент

№ 1069/2009 във връзка със съображение 38 от него са предвидени списъци с възможните видове употреба и унищожаване за всяка категория материали, както и приложимите за всяка категория правила, за да може това ниво на риска да бъде сведено до минимум, без обаче да се изключва възможността употребата и унищожаването, приложими към дадена категория с висока степен на риск, да обхванат и материали, попадащи в категории с нисък риск.

- 46 В настоящия случай от акта за преюдициално запитване е видно, че разглежданият в главното производство материал първоначално е бил класифициран в категория 3 съгласно член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009.
- 47 Докато член 10, буква а) от посочения регламент предвижда, че към тази категория спадат трупове и части от заклани животни, които са годни за консумация от човека, но не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини, член 10, буква е) от посочения регламент обхваща материали като продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини или поради производствени проблеми или опаковъчни или други недостатъци, от които не произтича риск за общественото здраве или здравето на животните. От това следва, че критерият, който позволява да се определи дали страничен животински продукт попада в обхвата на едната от тези разпоредби, се състои в изискването продуктът да е годен за консумация от човека и/или да не представлява никакъв риск за здравето на хората или животните.
- 48 В това отношение, що се отнася по-специално до определянето на пригодността на храните за консумация от човека, член 14, параграф 5 от Регламент № 178/2002 предвижда, че храна, която е негодна за консумация от човека, е неприемлива за такава консумация поради замърсяване с външен или друг произход или поради разлагане, влошаване или загиване.
- 49 На второ място следва да се провери дали недостатъци като тези, свързани с разграждане или повреждане и с наличието на чужди тела като установените в рамките на административния контрол от 23 януари 2018 г., описан в точка 26 от настоящото решение, могат да променят нивото на риска, присъщ за материали, първоначално класифицирани като материали от категория 3 по смисъла на член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009, така че да обосноват прекласифицирането на тези материали в категория 2.
- 50 Като начало следва да се подчертае, че нито член 7 от Регламент № 1069/2009, нито която и да било друга разпоредба от този регламент изрично предвижда прекласифицирането в по-ниска категория на материали, първоначално класифицирани в категория 3. Всъщност, доколкото в член 7 само се посочва, че класифицирането на даден страничен животински продукт отразява степента на риск за общественото здраве и здравето на животните, текстът на тази разпоредба не позволява да се определи дали даден материал може да бъде предмет на прекласифициране.
- 51 Следователно предвид липсата на полезни уточнения в член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009, за целите на тълкуването на тази разпоредба следва да се има предвид по-специално контекстът, в който тя се вписва, и целите на правната уредба, от която тя е част (вж. в този смисъл решение от 19 октомври 2017 г., Vion Livestock, C-383/16, EU:C:2017:783, т. 35 и цитираната съдебна практика).

- 52 На първо място, що се отнася до преследваните с Регламент № 1069/2009 цели, от член 1 и от съображения 2, 5, 6 и 11 от този регламент следва, че основните цели, преследвани от правната уредба относно страничните животински продукти, са адекватното контролиране на рисковете за общественото здраве и здравето на животните и опазването на безопасността на хранителните вериги на хората и животните, както и установяването на съгласувана и пълна рамка от санитарни правила, които са пропорционални на рисковете за здравето, породени от обработването на страничните продукти от операторите на различните етапи на веригата, от събирането до тяхната употреба или унищожаване.
- 53 Следователно законодателят на Съюза е искал да установи адекватен и пропорционален контрол върху рисковете за общественото здраве и здравето на животните в хода на експлоатацията на странични животински продукти, което означава, че класифицирането на страничен животински продукт може да бъде преразгледано във всеки момент от неговата експлоатация и следователно да доведе до прекласифициране на този страничен продукт, когато последният вече не отговаря на условията, поставени за първоначалното му класифициране.
- 54 Второ, това тълкуване се потвърждава от контекста, в който се вписват членове 7 и 10 от Регламент № 1069/2009.
- 55 Всъщност съгласно член 4, параграф 2 от този регламент всички оператори имат задължение да гарантират, че страничните животински продукти отговарят на изискванията на този регламент „на всички етапи от събирането, транспортирането, боравенето, обработката, преобразуването, преработката, съхранението, пускането на пазара, разпространението, употребата и унищожаването“ на тези странични животински продукти.
- 56 Освен това следва да се подчертае, че съгласно съображение 36 от Регламент № 1069/2009 основна отговорност на операторите е да гарантират, че изискванията на този регламент са спазени, за да се защитят здравето на хората и животните. В това отношение операторите са длъжни да спазват изискванията на посочения регламент, които се прилагат към техните дейности, когато са свързани със странични животински продукти. В този контекст член 28 от Регламент № 1069/2009 задължава операторите да гарантират посредством система за самоконтрол, че страничен животински продукт, който не съответства на този регламент или за който има съмнения, че не съответства на него, няма да напусне обекта или предприятието, освен в случай че е предназначен за унищожаване.
- 57 Също така по силата на член 4, параграф 3 от Регламент № 1069/2009 държавите членки установяват система за официален контрол, в рамките на която наблюдават и проверяват дали операторите спазват изискванията на посочения регламент по цялата верига на страничните животински продукти. Тази разпоредба потвърждава също, че на всеки етап от веригата операторите трябва да проверяват дали страничните животински продукти действително остават в категорията, в която първоначално са били класифицирани.
- 58 Ето защо от контекста, в който се вписва член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009, и от целите на правната уредба, от която тези разпоредби са част, следва, че първоначалното класифициране на материал в определена категория трябва да бъде наблюдавано и проверявано по цялата верига на операциите, така че ако съответният материал вече не отговаря на нивото на риск, който първоначално е свързан с него, следва да се извърши прекласифициране, за да се гарантира безопасността на хранителните вериги на хората и

животните. При това положение, както отбелязва генералният адвокат в точка 80 от заключението си, категоризацията не е неотменима, а зависи от запазването на равнището на свързания с нея риск.

- 59 От това следва, че промяната на материал като разглеждания в главното производство, който първоначално е класифициран в категория 3 в съответствие с член 10, букви а) и е) от Регламент № 1069/2009, посредством загиване или влошаване или посредством наличието на чужди тела, така че този материал вече не е годен за консумация от човека и/или не е лишен от всякакъв риск за общественото здраве или здравето на животните, трябва задължително да води до неговото прекласифициране в по-ниска категория.
- 60 Всъщност, както отбелязват запитващата юрисдикция и Европейската комисия, разграждането или влошаването на материал от категория 3 води до токсини, които по принцип го правят негоден за консумация от човека и също така създават риск за здравето на хората и животните.
- 61 Следователно странични животински продукти, класифицирани първоначално в категория 3, каквито са разглежданите в главното производство, които проявяват по-високо равнище на риск от разрешеното за целите на класифицирането в тази категория, губят възможността да бъдат класифицирани в нея.
- 62 Следователно, както бе посочено в точка 42 от настоящото решение, съгласно член 9, буква з) от Регламент № 1069/2009 към категория 2 спадат странични животински продукти, различни от материал от категория 1 или от материал от категория 3. При това положение последната разпоредба би трябвало да се прилага към странични животински продукти, които поради загиване или разваляне имат твърде високо равнище на риск, за да отговорят на изискванията, приложими към материалите от категория 3.
- 63 Що се отнася до наличието на чужди тела като парчета мазилка или дървени стърготини в разглеждания в главното производство материал, първо, от данните, съдържащи се в преюдициалното запитване и в преписката, с която разполага Съдът, е видно, че предвид естеството им, те не се считат за опасни отпадъци по смисъла на Регламент № 1013/2006. Следователно, както отбелязва генералният адвокат в точка 43 от заключението си, за такава смес по принцип се прилага Регламент № 1069/2009 (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2020 г., Р. F. Kamstra Recycling и др., C-21/19—C-23/19, EU:C:2020:636, т. 55).
- 64 Второ, следва да се отбележи, че глава I, раздел 4, точка 3 от приложение IV към Регламент № 142/2011 налага предприятията за преработка на материал от категория 3 да притежават съоръжение за проверка за наличие на чужди тела, като опаковъчен материал и метални парчета. Така, както отбелязва генералният адвокат в точка 45 от заключението си и както посочват Комисията и окръг Грайц, тази разпоредба се отнася само до чуждите тела, смесени с материали от категория 3, които лесно могат да бъдат извлечени напълно безопасно и при спазване на изискванията относно нивото на риска, предвидени за тази категория в Регламент № 1069/2009.
- 65 При все това чужди тела като парчета мазилка или дървени стърготини — дори да се предположи, че могат да бъдат открити — биха могли да се смесят по такъв начин с вторичния животински продукт, че извличането им да стане, ако не невъзможно, то поне трудно за осъществяване, поради което не могат да се считат за чужди тела, които попадат в обхвата на глава I, раздел 4, точка 3 от приложение IV към Регламент № 142/2011.

- 66 В това отношение следва да се отбележи, както е направил генералният адвокат в точка 74 от заключението си, че смесването на странични животински продукти с чужди тела като парчета мазилка или дървени стърготини има същите характеристики, и по-специално същото ниво на риск като материалите от категория 2, посочени в член 9, буква г) от Регламент № 1069/2009, който обхваща „продукти от животински произход, обявени за негодни за консумация от човека поради наличие на чужди тела в тях“. Следователно смес като разглежданата в главното производство би трябвало да се класифицира в категория 2 било на основание на член 9, буква г), който се отнася до продукти от животински произход по смисъла на тази разпоредба, било на основание на член 9, буква з) от посочения регламент, който се отнася до други странични животински продукти.
- 67 Накрая, не може да се приеме доводът, че от член 14, буква г) от Регламент № 1069/2009 е възможно да се направи извод, че разлагането или развалата засягат не класифицирането, а използването на материала от категория 3, доколкото това тълкуване противоречи както на целта, така и на структурата на Регламент № 1069/2009.
- 68 Всъщност, както беше посочено в точка 45 от настоящото решение, членове 12—14 от Регламент № 1069/2009 установяват само списъците с възможни начини за употреба и унищожаване на материалите от категории 1—3, съответно посочени в членове 8—10 от този регламент, но винаги отчитайки степента на риск, присъща за различните категории. Следователно член 14 от посочения регламент не предвижда изисквания, които трябва да бъдат изпълнени за целите на класифицирането на материалите в категориите, които са определени изключително в членове 8—10 от този регламент, и следователно не може да накръпни логиката, присъща на въведеното от законодателя класифициране в тези членове.
- 69 В същия контекст не може да се приеме доводът на Toropet, че първоначалното класифициране на материала в категория 3 можело да бъде запазено, независимо от разграждането или влошаването му или въпреки смесването му с чужди тела, доколкото този материал можел да се използва не с цел превръщането му в храна за животни, а за други цели, като например изгаряне или трансформация в биогаз. Промяната в първоначалното предназначение на разглеждания материал не може да обоснове запазването му в категория 3 с оглед на високото ниво на риск, произтичащ от него за здравето на хората и животните.
- 70 От всички изложени съображения следва, че на трите въпроса следва да се отговори, че член 7, параграф 1, член 9, буква з) и член 10, букви а) и е) от Регламент (ЕО) № 7/2009, във връзка с член 4, параграф 2 от този регламент, трябва да се тълкуват в смисъл, че странични животински продукти, първоначално класифицирани като материали от категория 3 съгласно член 10, букви а) и е) от този регламент, които са претърпели промяна вследствие на разлагане или развала или са смесени с чужди тела, като парчета мазилка или дървени стърготини, така че вече не са годни за консумация от човека и/или не са лишени от всякакъв риск за общественото здраве или здравето на животните, не отговарят на равнището на риска, присъщо на това класифициране, и следователно трябва да бъдат прекласифицирани в по-ниска категория.

По съдебните разноски

- 71 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 7, параграф 1, член 9, буква з) и член 10, букви а) и е) от Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти), във връзка с член 4, параграф 2 от този регламент, трябва да се тълкуват в смисъл, че странични животински продукти, първоначално класифицирани като материали от категория 3 съгласно член 10, букви а) и е) от този регламент, които са претърпели промяна вследствие на разлагане или развала или са смесени с чужди тела, като парчета мазилка или дървени стърготини, така че вече не са годни за консумация от човека и/или не са лишени от всякакъв риск за общественото здраве или здравето на животните, не отговарят на равнището на риска, присъщо на това класифициране, и следователно трябва да бъдат прекласифицирани в по-ниска категория.

Подписи